

RZĄDOWE CENTRUM LEGISLACJI
DEPARTAMENT POSTĘPOWAŃ PRZED
TRYBUNAŁEM KONSTITUCYJNYM

RCL.DPTK.590.12/2015

INFORMACJA O WYROKU
TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO
Z DNIA 22 WRZEŚNIA 2015 R. O SYGN. AKT P 37/14¹

I. Problem prawny.

W postępowaniu zainicjowanym pytaniem prawnym Sądu Okręgowego w Krakowie zaskarżono przepis art. 89 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.; dalej: k.k.) w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., zgodnie z którym w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności, ograniczenia wolności albo grzywny z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania sąd może w wyroku łącznym warunkowo zawiesić wykonanie kary łącznej, jeżeli zachodzą przesłanki określone w art. 69 k.k. (tj. żadna z kar pozbawienia wolności podlegających łączeniu nie przekracza 2 lat).

II. Wzorzec kontroli.

Art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

III. Treść orzeczenia.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 89 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., w zakresie, w jakim pomija możliwość warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej w wypadku orzekania przez sąd o łączeniu warunkowo zawieszonych – na podstawie art. 343 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r. – kary pozbawienia wolności w wymiarze wyższym niż 2 lata z karą pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto Trybunał Konstytucyjny postanowił umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie.

Trybunał po raz kolejny powtórzył (por. P 11/08 oraz SK 9/10), że konieczne jest zagwarantowanie sądowi – w świetle wymogów art. 45 Konstytucji – swobody orzeczniczej przy podejmowaniu decyzji procesowych o pozbawieniu człowieka wolności. Według TK, art. 89 § 1 k.k. takiej gwarancji nie dawał. Jego zastosowanie skutkowało bowiem mogło dolegliwym pozbawieniem wolności o charakterze bezwzględny bez merytorycznej decyzji sądu w tym zakresie. Zdaniem TK, taki stan jest konstytucyjnie nie do zaakceptowania. Kara pozbawienia wolności (w wymiarze bezwzględny) jest – ze względu na znacznie głębszą ingerencję w sferę wolności osobistej – konstytucyjnie inną rodzajowo karą niż kara

---

¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1528.

pozbawienia wolności, której wykonanie jest warunkowo zawieszzone. Dlatego sąd orzekając o karze łącznej powinien mieć możliwość merytorycznego zbadania, czy konieczne jest zastosowanie owej surowszej rodzajowo kary. Trybunał uznał, że sąd karny, który orzeka o karze łącznej na podstawie art. 89 § 1 k.k. sprawuje wymiar sprawiedliwości. Orzeka bowiem o pozbawieniu jednej z najbardziej podstawowych wolności – wolności osobistej. Taka decyzja nie ma charakteru technicznego i tym samym sąd nie może być pozbawiony prawa do merytorycznej oceny zawisłej przed nim sprawy. Tymczasem zakwestionowany przepis do takiej sytuacji mógł właśnie prowadzić. Stanowiło to sprzeczną z art. 45 ust. 1 Konstytucji ingerencję ustawodawcy w niezależność sądu orzekającego o karze łącznej.

Art. 89 k.k. zmieniono z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396), czyli z dniem 1 lipca 2015 r. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 19 ust. 1 te same ustawy możliwe było stosowanie art. 89 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. w przypadku, gdy sąd orzekał o łączeniu kar prawomocnie orzeczonych przed dniem 1 lipca 2015 r.

Kwestionowany przepis w zakresie wskazanym w sentencji orzeczenia utracił moc obowiązującą z dniem ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw, tj. z dniem 2 października 2015 r.

IV. Wskazówki dla prawodawcy.

Wyrok Trybunału nie pociąga za sobą konieczności dokonania zmian ustawowych.

WICEDYREKTOR
Departamentu
Postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym

Piotr Ołdak